

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile necronate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la E. Duker Nachf.
Max. Angenfeld & Emmer Le-
ner, Heinrich Schölk, A. J.
Pelik Nachf., Anton Popelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat Jukl, Le-
opold (VII) Erzsebet-közt.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană și bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și în vo-
iață. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
— Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
— Pentru România 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
bărgul Inului Nr. 30, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruială: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 152.

Brașov, Miercuri 15 (28) Iulie

1909.

O lecție de politică cinstită.

I.

Relativ la raporturile politice între Români și Sași d-l W., autorul articolului „Die Rumänen von hier und drüben“ mai publică un articol în Nr. de 24 Iulie al aceluiaș ziar, care vrea să fie răspunsul la articolul nostru intitulat „Was kostet es“.

Intr'adevăr, întocmai cum ziceam în articolul nostru al doilea, d-l W. ne face imputarea că nu l-am înțeles. Dar atunci trebuia neapărat să ne răspundă la întrebarea ce o pusese când ziceam „dacă ni s'ar face reproșul că n-am înțeles adevăratele intențiuni (ascunse) ale articolelor, atunci am pune întrebarea: avem noi vre-un folos din articole, cari pot fi interpretate în 100 de senzuri? Căci în senzul cum le-am înțeles noi le-am înțeles și ziarele „Tribuna“, „Telegraful Român“, „Minerva“ și „Țara noastră“.

Noi avem destule dovezi, că Sașii ca popor, „în fiecare moment își pot da mâna cu guvernele ungurești“ și noi încă „li păzim cu ochii unui Argus“ și deaceia căutăm să cetim și printre șirele scrise de ei, căci bine știm că limba e dată unuia să-și poată ascunde prin cuvinte adevăratele intențiuni, iar altuia să le poată descoperi și da la iveală. D-l W. a folosit limba pentru cel dintâi scop, noi pentru al doilea și aceea ce d-l W. n-a voit ori nu i-a fost iertat să spuie pe față, am spus noi. Aceasta ne-ai ritat, recunoscând fără incunjur că am fost iritați atunci când am scris articolele noastre, dar mai iritați când le-am cetit pe ale d-lui W.

Și dacă d-l W. își bate joc de noi zicându-ne că nu putem ori nu voim să înțelegem ce scrie el nemțește noi li vom răspunde, că am recunoscut într'adevăr că d-l W. întrebuițează cuvinte nemțești, dar am priceput imediat că scrie săsește, adică sprjinind idei politice săsești și folosindu-se de mijloacele de stil ale politicii săsești, — de es.: „ist geeignet“, „vielleicht“, „doch“ etc.

Și pentru a cunoaște mai de aproape felul Sașilor de a scrie articole politice n'ai decât să cetești cu atențiune articolele din chestiune și să-ți pui la fiecare propoziție întrebarea: pentru cine e scrisă? cătră cine ori în contra cui e îndreptată? și atunci cel care cunoaște relațiunile din Ungaria va descoperi ușor că în articolele d-lui W. se găsec pasagii menite a mulcomi ori a agita ori a înțepta, a stâmpăra foamea ori a excita pofta când a Sașilor din Ardeal, când a Nemților din Austria, când a Nemților din România, când a Ungurilor, când a Românilor.

Câteva exemple (dar asigur că sunt nenumărate): „Wir wollen damit nicht sagen, dass die hiesigen Rumänen schlechtere Patrioten seien als wir Sachsen“¹⁾, (e scrisă pentru a mulcomi pe Românii din Ungaria) „aber das nahe Königreich Rumänien wirft doch immer einen Schatten auf den Patriotismus der ungarländischen Rumänen“²⁾ (e scrisă pentru a ațâța pe Unguri și a le ține isonui). „Diese unglückselige Audienz wird nicht ohne Folgen für die hiesigen Rumänen bleiben“³⁾ (e scrisă pentru a excita apetitul guvernului unguresc.) „...in welches gefährliche Fahrwasser die ungarländischen Rumänen vielleicht auch etwas unfreiwillig geraten sind“⁴⁾ (e scrisă asemenea pentru guvern, dar acel „vielleicht auch“ (ceea ce înseamnă că și din alte motive) etwas unfreiwillig“ e scris pentru a mulcomi pe Români). „Und die Rumänen drüben? Sie haben einen Nationalstaat der wenigstens äusserlich auch durch Farbenfreiheit den dort lebenden Ausländern Gelegenheit gibt

1) Nu vrem să zicem, că Românii de aici ar fi mai răi patrioți decât Sașii; 2) dar regatul român din apropiere aruncă totuși neînterupt o umbră asupra patriotismului Românilor din Ungaria.

3) Această nefericită audiență nu va rămânea fără urmări pentru Românii de-aici.

4) În periculoasele ape ale căruia (ale irendentismului) au alunecat și Românii din Ungaria, poate cam fără voie.

sich ihrer Nationalität zu erfreuen“⁵⁾ (întreagă propoziția e dedicată României, iar acel „wenigstens äusserlich“ se trimite plocon tuturor Nemților, Ungurilor, Bulgarilor etc. din România și e încă o gălușcă pe deasupra guvernului unguresc). „Es war also offenbar eine Demonstration gegen den Besuch unseres Tronfolgers“⁶⁾ (e pentru Nemții din Austria). Și când vorbește despre stilul în care e scris apelul sindicatului ziaristilor zicând „Diese Hypertrophie (nu Hypertropie) an nationaler Verzückung grenzt schon an den kindlichen Indianerstil und kann bei gereiften Politikern nur milleidiges Lächeln erwecken“⁷⁾ cuvintele acestea nu stâmpăra foamea pressei ungurești jidovite care așteaptă de zeci de ani o aprobare din partea unei gazete de-a naționalităților?

Când scrii deci pentru toate națiunile și confesiunile cu intenția hotărâtă de a plăcea tuturor, când desvolți în scrisul tău de ziarist o diplomație atât de rafinată, când îți lipsește un principiu concentric, care să-ți determine în mod natural atitudinea de politician și ziarist în orice situațiune te-ai găsi, te întreb, de ce folos ne poate fi nouă, Românilor, astfel de articole? Ne-ai folosi mai mult, dacă vrei să ne folosești — dacă nu ai scrie, decât să scrii așa.

A. Daudet descrie odată în zolurile cele mai scârboase un cameleon ținut într'un săculeț în vată, ca să nu nghețe. Bietul animal schimba la fețe de să se prăpădiască, formând astfel deliciul de căpetenie al unei

5) Și Românii de dincolo? Ei au un stat național, care cel puțin la aparență dă ocaziune străinilor cari trăiesc acolo să se bucure de raționalitatea lor folosindu-și în libertate și colorile naționale.

6) A fost deci o demonstrațiune vădită în contra vizitei moștenitorului nostru de tron.

7) Hipertrofia extazului național se atinge cu stilul copilăresc al poveștilor de Indiani și poate trezi la politicienii maturi numai un zâmbet compătimitor.

dame îmbătrânite, care trecuse la pensie după ce-și agonisise o avere colosală. Eu doresc și vreau ca presa Sașilor să nu fie un cameleon!!! Mai bine vrăjmaș c'o față, decât prietin cu două, ziceam în articolul nostru trecut.

La situație. În couloarele casei magnatilor s'a făcut Sămbătă multă vorbă în jurul știrea, deocamdată necontrolată, că dacă până la finea lunii Septemvrie nu se va putea lămuri situațiunea, un cunoscut bărbat de stat, a cărui nume a fost des poment în decursul crizei, va primi mandatul de a disolva parlamentul și de-a conduce noile alegeri. Din acest punct de vedere ziarele și cercurile politice maghiare se ocupă din nou cu cestiunea fuziunii partidelor coaliției. Vicepreședintele Navy combate într'un articol publicat în „Magyarország“ ideea fuziunii pe motivul că fuziunea înseamnă mormântul tuturor năzuințelor de independență. Fuziunea ar fi pentru partidul independist chiar un certificat de sărăcie, dacă el ar consimți, ca jertfele militare și susținerea băncii comune să se voteze cu ajutorul partidelor 67-iste.

Efectele memoriului medicilor români. Dintr'un articol al ziarului „Lupta“, care se ocupă cu efectul produs în lumea medicală de memoriul medicilor români, reproduse următoarele pasaje:

„Am avut ocaziunea să vorbim cu un distins medic din București, care se ducea la Paris, și el ne asigură, că domnii Dri V. Babeș, Toma Ionescu, G. Marinescu, Alexandru Obreja, Leonte și alții, cu escelente legături în Franța și la Berlin, unde au studiat, primesc zilnic numeroase scrisori de felicitare pentru că prin memoriul lor au pus în discuția lumii savante o cestiune, care nu mai poate fi considerată simplă ca o cestiune politică, ci e vorba să se aplice cuvenita osândă unui regim, care e o rușine pentru secolul nostru civilizată.

„Ne mai spunea medicul român, că atât în București cât și la Iași și Craiova și alte centre s'a dat un cuvânt de ordin între medici, ca fiecare să scrie și să trimită Memoriul cunoscătorilor și prietinelor din străinătate.

„Cât despre răspunsul ce eventual l'ar da medicii maghiari, generalul Dr. Demostene a observat: „Cel puțin ni-se va da ocazia să facem o replică cu date și fapte cât mai amănunțite și să ținem ce-știunea română în discuție până la toamnă

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Inspectie.

Când d-l Păltineanu a intrat în ogradă, toate elevele fugiră repede înăuntru, strigând pline de emoție: „vine, vine!“, iar când a ajuns în localul școlii, prin ușile întredeschise, apărură două-trei capete spăriate, cari se uitară o clipă la dânsul, apoi dispărură imediat. Prin clase elevele sunt într'o activitate febrilă. Unele își pregătesc caetele, altele cetesc repede ceea ce li se pare că nu știu, câteva, cu ochii în tavan, spun lecția pe dinafară, iar cele mai fricoase își fac cruce mișcând buzele încet. Toate se pregătesc pentru un mare eveniment: căci d-l Păltineanu — Petru Gavril Păltineanu — musafirul care a sosit acum în cancelarie, musafir nepotit, trebuie s'o spunem, este inspectorul general al învățământului și a venit să inspecteze școala secundară de fete, din orașul X.

D-l Păltineanu a intrat grav în cancelarie, ca omul, care-și dă samă de importanța persoanei sale. Subsoară ține o geantă imensă — simbolul funcțiunei — plină cu acte și cu hârtii de-o isemnătate

capitală. El dă bună ziua profesoarelor zimbînd mai mult autoritar decât cordial. Își pune pălăria în cui, între două pălării de dame, și se desbracă de palton, cu gesturile sigure ale omului observat, stînd un moment la îndoială, dacă trebuie să-l pună sau nu peste etolele și boaurile spânzurate în cuer ale doamnălor profesoare. Odată această operație preliminară terminată, el se îndreaptă cătră d-na directoară, care-l întimpuia cu tot respectul cuvenit:

- Când ați venit, domnule inspector?
- Chiar acuma. Vin direct dela gară.
- Așa? Poate doriți să luați ceva.
- Nu, mulțămesc.
- Să vă aducă vr'un păhar de ceaiu.
- A, nul mulțămesc.
- Atunci o cafea cu lapte.
- Nu, mulțămesc... nu iau nimic.
- Sau poate o dulceață?
- Mulțămesc... nu vă deranjați, vă rog... am luat la gară.
- Așa?
- Da. Frumos oraș aveți — zise d-l inspector, îndemnat la această constatare nu atât de realitatea faptului, cât de situația sa oficială.
- A! sunteți foarte bun!

Conversația fu întreruptă de clopoțel care sună fix la oara prescriasă de regulament. Iar profesoarele, luându-și cataloagele, plecară în clasele respective, toate având o atitudine care spunea: „în ce mă privește pe mine, sunt gata, oricând“ — iar în gând, dorind fiecare din ele: „de l-iar duce dracul ori unde, numai la mine n'uc.“

D-l inspector general, consultând orariul, a hotărât să onoreze cu prezența sa pe d-ra Cleopatra Marino, profesoară de limba română, care avea lecție la clasa întâi. Intrând în clasă, profesoara a înghițit de câteva ori în sec, după care operație, a comandat cu un glas, pe care a voit să-l facă sonor și solemn, lucru la care n'a ajuns decât pe jumătate:

— Scoateți-vă cărțile de cetire domnișoarelor!

Domnișoarele toate au scos cărțile comandate, apoi se uitară cu ochii fix la prof-soară, pe când inspectorul, așezându-se pe un scaun, își începuse funcțiunea lui. Profesoara tremură.

— Să cetească d-ra Măgărdici.
D-ra Măgărdici se scoală și cetește cu glasul slab, foarte slab și întretăiat: „Despre îmbrăcăminte femeiască...“

D-ra Măgărdici tremură.
— Ce ai? Ți-i frig? — întrebă profesoara pe elevă.

D-ra Măgărdici tremură mai tare.
D-ra profesoară o imită. Elevele celalalte se contagiază.

— Haide, domnișoară Măgărdici, cetește tare și frumos, ca să n'ntelegă și d-l inspector.

D-l Păltineanu, la această atenție delicată din partea profesoarei, se așază mai comod, gândindu-se la înțelesul subtil, pe care uneori li dau unei fraze conjuncțiunile în limba română.

D-ra Măgărdici cetește ceva mai tare: „Despre îmbrăcăminte femeiască.“

Acest capitol îl face pe d-l inspector, printr'o asociație foarte naturală, să se uite la îmbrăcăminte profesoarei.

D-ra Cleopatra Marino e îmbrăcată cu mult gust. Observându-o, d-l Păltineanu remarcă, cât de bine isbutesc uneori femeile să imiteze figurile de pe jurnalele de modă, mai ales în ce privește atitudinea corporală. Intr'adevăr, și la d-ra profesoară, unele părți ale corpului sunt comprimate în mod violent înăuntru, pe

incât să nu mai rămână în Europa om cult, care să nu ia cunoștință de cele ce se petrec.

Descoperirea unei conjurații militare în Grecia. »Vossische Zeitung» află din Atena, că guvernul a descoperit o nouă conjurație contra dinastiei. Ofițerii tineri din capitală au făcut un plan cu cei din provincie pentru înlăturarea dinastiei. S'au făcut mai multe arestări. Comandantul pieței din Corint și 200 ofițeri concediați s'au aliat cu conjurații.

Manifestațiile anti-dinastice ale studenților sârbi. Din Belgrad se anunță, că cu ocaziunea aniversării constituției turcești studenții sârbi au demonstrat înaltea conacului contra dinastiei, strigând »Trăiască libertatea, trăiască Serbia, jos cu dinastia Karageorgevici». S'au făcut mai multe arestări.

Situația economică a Ungariei.

Leo Lánczy, președintele camerei de comerț și industrie din Budapesta și membru al Casei Magnaților, în ședința plenară a numitei camere de comerț dela 13 c., a ținut o vorbire asupra situației economice a țării. Din această vorbire dăm după »Revista Economică» în extras părțile mai marcante.

D-l Lánczy constată că din perioada ultimă de 5 ani două trăsături caracteristice apar mai evidente, anume: întâi că toate creațiile pozitive din acest timp sunt în partea lor cea mai mare nesatisfăcătoare în momentele cele mai grave ale lor din punct de vedere comercial și industrial și că în multe privințe ele însemnează o înrăutățire a împrejurărilor; a doua că în comparație cu marile așteptări, ce le avea »națiunea» înainte cu 5 ani, mai ales însă de când coaliția a ajuns la putere, relativ s'a ajuns și de fapt s'a creat foarte puțin.

Pentru ilustrarea acestei aserțiuni amintește evenimentul cel mai important din această perioadă: *Pactul încheiat cu Austria*, care în multe privințe, față de situația de mai înainte înseamnă o decadență și pentru țară o povară grea. Astfel sunt, între altele, urecarea cuotei, primirea construierei obligatoare a căilor ferate dalmatine, dispoziția care îngăduie influențelor austriace rol și pe mai departe cu privire la sistemul băncii și împrejurarea că nu am isbutit, prin pactul cu austriacii, să ajungem la o învoiere în privința unei tarife, care ne-ar asigura interesele noastre de export.

Dar dacă ar fi urmat măcar din pactul cu Austria o consolidare a stărilor economice și dezvoltarea referintelor noastre cu Austria în direcție prietenească. Liniștea în viața noastră economică însă nu a intrat și relațiile noastre cu Austria, nu numai că nu sunt prietenoase, ci din contră ele se înăspresc tot mai mult din zi în zi. Nici nu apucaseră să se uște subscrierile pactului și regimul austriac a inaugurat o politică tarifară, direct și înadins îndreptată în contra intereselor de export ale Ungariei. Și ce să mai zicem de tonul dușmănos și de spectacolul de care au fost însoțite din partea Austriei modestele încercări de interpretări ungare în Bosnia? Nu mai puțin caracteristică pentru această împrejurare este metoda, care se practică dincolo la desbaterile referitoare la chestiunea băncii, cum și împrejurarea, că noi nu suntem în

când altele, drept compensație, sunt scoase ostentativ în afară. Se vedea bine că armătura comprimantă era »ultimul sistem».

Dar deși noi, pentru a istorisi aceste amănunte, am zăbovit ceva mai mult, inspectorul nostru a trecut repede asupra lor, doritor să asculte de d-ra Măgărdici, care cetea:

»Despre îmbrăcăminte femeilor se poate vorbi puțin, pentru că ea este supusă schimbărilor modei; totuși s'ar putea spune ceva în privința alegerii colorilor și a câtorva reguli igienice».

— Vra să zică, ce trebuie să avem noi în vedere când ne îmbrăcăm? — întrerupe profesoara

— Moda — răspunde eleva.

— Profesoara tremură.

— Lasă de-o parte moda, căci nu trebuie să ne ținem de modă — o învață profesoara. Prin urmare, noi trebuie să avem în vedere... ce? Să răspundă d-ra Leuștean.

D-ra Leuștean se ridică, dar nu știe ce trebuie să avem în vedere, mai ales dacă lăsăm moda la o parte.

stare a executa opera cea mare și epocală a regulării valului și de a primi conform legii plățile în numerar.

Nici convențiile vamale, încheiate cu străinătatea, nu au fost făcute spre a desțepa mulțămire în Ungaria, pentru că produsele ungare vor fi pe viitor și mai împedecate decât până acum de a fi exportate în alte țări, trebuind să fie îndreptate spre piețele austriace.

Sunt însă mai mângâitoare pentru noi legile pozitive care ne interesează în prima linie și cari s'au creat independent de Austria? Nici acestea nu satisfac cerințele noastre, cum o dovedesc două creațiuni de importanță mai mare.

Una este legea pentru asigurarea lucrătorilor, alta reforma dărilor. Cea dintâi nu promovează interesele și capabilitatea de concurență ale industriei ungare. Ajunge să amintim că întregii instituții i-s'a dat o organizație, la care influința patronului în fapt se reduce la zero și că ea în privința financiară și organică este icoana celei mai mari confuzii.

Prin legea pentru reforma dărilor s'a ridicat darea de câștig și s'au impovărat cu sarcini mai grele interpretările obligate la dare de seamă publică, așa că în chipul acesta au fost însărcinate tocmai păturile cari își au isvoarele de existență în ocupațiile industriale și comerciale.

O icoană și mai posomorâtă ni-se prezintă însă gândindu-ne la neglijențele comise și cari ne arată incapacitatea noastră în toată golătatea. Așa sunt spre pildă stările în cari a ajuns instituția cea mai importantă pentru comerț: *Căile ferate de stat reg. ung.* Conducerea lor nu e consolidată, politica lor de afaceri e lipsită de o direcție conștientă, ce odinioară o avea. Nu sunt magazine, locomotive etc. în număr de ajuns. Gările și stările ce domnesc în ele sunt adevărate piedeci ale dezvoltării corăspunzătoare a comerțului; ele aruncă de altfel o lumină stranie și asupra referințelor culturale ale țării. Dacă strămtorării gărilor din Budapesta și a construcțiilor ce le aparțin nu li-se va da în cel mai scurt timp o soluție în vederea dezvoltării viitoare, capacitatea de funcționare a punctului principal central și ca consecuență și explicațiunea liniilor principale din provincie vor ajunge direct într'un haos.

Se pot evalua la mai multe sute de milioane investițiile necesare pentru ridicarea puterii de prestațiune a căilor ferate de stat reg. ung. la nivelul, fără care căile de stat nu numai n'ar fi o putere în sufletească a vieții economice, ci direct ar chiar paraliza-o.

Și înlocuim ca și în ființa drumurilor de fer a intrat o stagnație completă și în raporturile de navigație, îndeosebi ale navigației maritime. Noi n'am putut să ne dezvoltăm nici navigația interioară, nici să ne apărăm poziția în Marea-Adriatică și în Marea-Mediterană, așa că față de niuzințele italienești și austriace și față de acțiunea sprijinită prin mijloace puternice ale acestora, am căzut dela nivelul de până acuma.

(Va urma)

Anuarele școlilor noastre.

I.

Anuarul XLV al gimnaziului gr. or. român din Brassó (Brașov) al școlii reale și al școlilor centrale primare, pe al 59-lea an școlar 1908—1909. Publicat de direcțiunea școlilor medii. Brașov, Tipografia A. Mureșianu 1909.

— Higiena — răspunde profesoara.

D-ra Măgărdici continuă: »Când e vorba să alegem o șofă, trebuie să vedem mai întâiu dacă ea ne prinde. Femeilor de statură mică nu le stă bine o șofă cu desenuri mari, cele mai corpolente nu trebuie să-și facă haine cadrilate, șofele cu dungi verticale nu sunt pentru femeile înalte...»

— Verticale... adică cu dunga în sus — explică profesoara.

D-ra Măgărdici urmează mai departe: »In privința colorilor, albastrul e pentru femeile blonde; galbănu, portocaliul și roșul pentru cele brune, culoarea violetă e de înlăturat. Corsetul e foarte vătămător. Medicii s'au declarat totdeauna în contra lui, căci el este pricina multor boale de piept, de inimă și de stomah. Dacă o femeie ar putea vedea răul pe care-l pricinuește organismului nostru, desigur că nu l-ar purta toată viața».

— Prin urmare, ce ai înțeles de aici domnișoară Leuștean?

— De aici noi am înțeles că trebuie să umblăm înbrăcate cu dunga în sus și să nu purtăm corset.

În fruntea acestui anuar se află chipul fecitului episcop Ioan Popasu și magistrul discurs al d-lui profesor Andrei Bârseanu, rostit la serbarea școlară din 20 Dec. v. 1908 cu prilejul aniversării nașterii întemeietorului școlilor centrale românești din Brașov.

Din datele statistice estragem următoarele: La gimnaziu au funcționat 14 profesori, iar la școala reală 6 profesori. Pe aproape 30 pagini se estinde materialul de învățământ, care a fost parcurs clasă de clasă cu elevii gimnaziului și ai școlii reale.

Urmează apoi datele referitoare la »Masa studenților» din cari reiese că în acest an fost primiți cu totul la această instituție binefăcătoare 60 de elevi; 35 s'au împărțit cu prânz gratuit plătinându-se de elev în fiecare lună 18 cor. iar 25 elevi au fost primiți cu plata jumătate. Față de anul școlar trecut s'au primit cu 3 elevi mai mult. După lista beneficienților la această masă urmează pomelnicul acestora, pentru a căror odihnă s'a înălțat de către beneficienți în fiecare zi o rugăciune la masă. Se arată apoi, că venitele fondului general al mesei studenților a fost în anul acesta de 7673 32 cor. (cu 1573 cor. mai mult ca anul trecut) iar totalul ero-gațiilor a fost de 7835 26 cor. (cu 1062 16 mai mult ca anul trecut) de unde rezultă deci o scădere a capitalului de cor. 161 94. Deficitul acesta este însă numai la aparență, deoarece de fapt cu toate cheltuielile rezultă un prisos de 738 06 cor. și aceasta din cauză, că între cheltuielile fondului general al mesei s'au luat și cele 900 cor. cari s'au ridicat din fondul general pentru înactivarea »fondului Dr. Nicolae și Eugenia Vecerdea», cari de fapt nu s'au cheltuit, ci s'au capitalizat ca fond specializat. Fondul general cu finea anului XI de gestiune este de cor. 25,846 86 cor. în numerar și 10 lei în efecte.

Fondurile speciale s'au sporit cu 4 în acest an și anume: Fondul Dr. Nic. Vecerdea și soția Eugenia născută Popescu în sumă de 901 65 cor., »Fondul Coriolan Bredeceanu» (541 20 cor.) »Fondul Dr. Alexandru Mocsonyi de Foeni» (200 cor.) și »Fondul Dr. Ioan Hozanu» (100 cor.) Cu totul pe lângă fondul general mai sunt 14 fonduri speciale. Avera totală a mesei studenților în 1 Iunie n. 1909 este de cor. 41,118 82 și 5000 lei.

Trecând la celelalte instituții filantropice, igienice și de ajutorare, se arată că din fondul pentru ajutorarea școlărilor săraci și bolnavi s'au spesat pentru medicamente 437 24 cor. Din fondul pentru ajutorarea profesorilor în misiuni de studii și la editarea de cărți folositoare s'au ajutat cu 600 cor. 3 profesori pentru o călătorie de studii făcută în 1908 în România, s'a ajutat editarea manualului »Carte de ceterie pentru limba elină» de d-l P. Budiu cu 805 cor. și s'a litografiat manualul »Istoriei literaturii române» de d-l V. Onițiu cu 343 25 cor.

În cele 2 internate »Cristuriani» și »Ienciovici» s'au adăpostit anul acesta 5 elevi. Pentru ajutorarea școlărilor săraci cu manuale de școală s'au spesat din partea bisericii »Sf. Nicolae» din loc suma de 225 cor. și au fost provăzuți cu 319 manuale 41 școlari dela școlile medii. Spre ajutorarea elevilor și prosperității igienice a corpului în fiecare Joi seara școlarii săraci în grupe de câte 20—25 au făcut băi gratuite în stabilimentul de băi al Eforiei școlilor noastre, iar pentru toți ceilalți școlari s'a redus prețul unei băi la

50 bani, pentru ca astfel școlarii să poată griji și de trupul și sănătatea lor.

(Va urma.)

Convocare.

Despărțământul »Sclăgian-Chioran» al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ținea adunarea generală în Șomcuta-mare la 8 August st. n. 1909, înainte de amiază la 10 1/2 ore, în biserica gr. cat. din loc.

Ordinea de zi: 1) La 8 1/2 oare dim. celebrarea Sf. Liturgii. 2) La 10 1/2 oare deschiderea adunării prin președintele despărțământului. 3) Raportul comitetului. 4) Alegerea alor 2 comisuni: a) pentru cenzurarea raportului, b) pentru înscrierea de membrii și încassarea taxelor. 5) Eventuală disertațiune populară. 6) Raportul comisiunilor. 7) Eventuale propuneri. 8, Alegerea a 2 delegați la adunarea generală. 9) Verificarea procesului verbal. 10) Închiderea adunării. După amiază la 1 oară prânz comun.

Cu aceasta ocaziune inteligența română din Șomcuta-mare și jur, aranjază în favorul despărțământului și a școlii confesionale din loc, sub patronajul Magnificilor Domni: Alimpiu Barboloviciu, Dr. Teodor Mihali, George Pop de Băsești, Dr. Vasiliu Lucaciu, Andrei Cosma și Ioan Serb, o petrecere cu joc în sala Hotelului mare. Damele sunt rugate a se prezenta după puțină în costum național, ori în toaletă simplă.

Toți acei Stim. Domni, cari din gresală nu au primit invitare, să se considere invitați prin publicarea acestei convocări.

STIRILE ZILEI.

— 14 Iulie v.

Principele Carol al României în Ardeal. Din Reghinul-săseșc se telegrafiază că fiul mai mare al principelui Ferdinand al României, Carol, a sosit alaltăieri aci venind în automobil dela Vâlcele. Principele a vizitat orașul și a luat parte la o petrecere aranjată de ofițerii garnizoanei din localitate.

Cursurile din Văleni — și învățătorii bucovineni. Cetim în »Patria» din Cernăuți: Se răspândise știrea că guvernul a interzis învățătorilor participarea la cursurile de vară din Văleni, însă aceasta nu coresponde adevărului. Vineri s'a prezentat d-l inv. Mihai Chisanovici la conducătorul actual al guvernului cons. aulic Fekete și a aflat că din partea guvernului nu s'a emis nici un interdict în privința aceasta, ci din contră fiecărui învățător, care va anunța trecerea sa în România conform unui emis existent i se va permite să participe la menționatele cursuri, cu atât mai mult, cât acolo nu se face nici o politică.

Din temniță. Confratele slovac Ioan Bagyura ieșind după un an de închisoare din temnița dela Seghedin ni-a făcut o vizită, scrie »Lupta», aducându-ne salutul acestora pentru cari ora libertății n'a sunat încă. Din lista ce ne-a adus-o d-l Bagyura vedem că temnița din Seghedin nu e goală și constatăm cu o durerosă mândrie, că — Românii sunt în frunte cu numărul victimelor. La plecarea d-lui Bagyura au mai rămas în temnița din Seghedin următorii: Români: Gheorghe Stoiciu, Silvestru Moldovan, Jugănarlu, Popovici, învățător Tulea și Dr. D. Lascu, Slo-

»la sama d-șoară — intervine inspectorul.

Dar în loc ca d-șoara Leuștean să lefe s'ama, după cum era sfătuită, o spaimă grozavă o cuprindem când aude glasul în spectorului. Dela d-ra Leuștean spaim-trece direct la d-ra profesoară, de unde s'a repercutează, sub forma unei panici, asue pra clasei întregi. Se produce un moment de confuzie generală. Inspectorul începe să regrete amestecul său inoportun și ne-chibzuit.

O elevă din fund strică această atmosferă deprimantă, ridicând degetele cu mult curaj. Din entuziasmul cu care întinde mâna peste capul elevei din față, se vede bine că ea a înțeles chestiunea.

Ei, spune d-ta — o designează profesoara — cum trebuie să se îmbrace o femeie înaltă?

— Cu dunga în jos, răspunde eleva foarte hotărât.

Și din răspunsul ei se vede conștiința că a tranșat definitiv această chestiune, obscură pentru d-ra Leuștean.

(Va urma.)

Aceasta a înțeles d-ra Leuștean.

— Vai de mine, domnișoară Leuștean — se scandalizează profesoara — așa înțelegi d-ta?

Și d-ra Marino se uită, plină de grijă la d-l inspector.

D-l Păltineanu tocmai se gândea: Dacă-mi las geamantanul la gară, atunci n'am nevoie de otel. Economisesc câțiva lei și scap și de ploșniți».

Scotînd această concluzie satisfăcătoare, d-l inspector zimbi puțin, aprobând pe profesoară.

D-ra Marino, încurajată, mai explică odată, că femeilor înalte nu li-i permis să umble cu dunga în sus, căci din pricina unei iluzii optice, ar părea și mai înalte. Și ca să se convingă că elevele au înțeles rostul acestei prescripțiuni negative, profesoara aduce lucrul pe partea lui pozitivă, practică.

— Atunci cum trebuie să umble îmbrăcată o femeie înaltă?

De data aceasta d-ra Leuștean e încurcată de tot spre marea părere de rău a profesoarei.

vaci: Hlinca, Obuch, Petersky. *Socialiști*: Vinze, Franca, Mosorinski (sârb), Tusanovici (sârb). *Anarhiști*: Glücksman, Horvath. După un an și jumătate de închisoare, Duminecă în 8 August vom avea bucuria să salutăm în mijlocul nostru pe pretinul și colegul nostru Gheorghe Stoica.

Necrolog. În Velt a încetat din viață în 25 Iulie n. *Dionisiu Boeriu*, preot gr. cat. emer. în etate de 72 ani, și 47 ani a preoției.

— *Gregoriu Sârbu*, preot gr. cat. a încetat din viață, Duminecă în 25 Iulie n. a. c. în al 71 an al etății și al 42-lea al preoției.

Odihnească în pace!

O desmînțire. Cetim în »Tel. Rom.«: S'a ridicat din partea ziarului »Drapelul« bănuială, că memorandul înaintat înalt Prea Sfințitului Domn Arhiepiscop și Metro polit al nostru Ioan Meșianu, ca președinte al sinodului episcopesc, în contra alegerii părintelui protostinel Dr. Bădescu, de episcop al diecezei Caransebeș, ar fi fost publicat în unele ziare cu consimțământul, ori chiar din ordinul I. P. S. Sale. Suntem autorizați a da acestei presupunerii de rău gust cea mai categorică desmînțire. La metropolie se păstrează seceretul oficios cu cea mai mare sfințenie, și din actele intrate la metropolie nu se divulgă nimica, cu atât mai puțin se dau actele însăși publicității.

În sbor peste canalul Măneștii. Aviatorului francez Bleriot i-a succedat să treacă Duminecă cu monoplanul său peste canalul Măneștii. Iată câteva amănunte: Duminecă dimineața la orele 4 și 35 monoplanul s'a pus în mișcare, ridicându-se la o înălțime de 30 metri și luând direcțiunea spre Dower. Fiind prea de dimineață n'a asistat decât un public restrâns la ascenziune. Monoplanul a trecut canalul într-un sbor sigur și după 23 minute a sosit la Dower, unde, pe malul englezesc, publicul care aștepta a făcut o manifestație sgomotoasă cuceritorului văzduhului. La orele 5 Bleriot a debarcat fără nici un accident. Poliția a putut abia cu multă greutate să oprească publicul însuflețit. Mulțimea a însoțit pe Bleriot la hotel, unde aviatorul englez i-a oferit un dejun. S'a ridicat numeroase toasturi, la cari Bleriot a răspuns că nu s'a îndoit nici un moment că nu va putea trece canalul. El a adăugat că speră să-i reușească și întoarcerea la țărâmul francez.

Puțin după coborârea sa pe teritoriul englez, aviatorul Bleriot a dat următoarele lămuriri unui reporter englez: Cu tot vântul puternic, timpul mi s'a părut favorabil pentru încercarea mea. După ce vasele cari trebuiau să mă însoțească au plecat, îmi luai sborul. După 10 minute nu mai vedeam nici coasta Franței, nici coasta Angliei. Peste puține minute, însă regăsiți direcțiunea mea spre Dower. Am sburat de-asupra vaseelor ancorate la Dower. Vântul sufla din spre sudvest. Am trecut de-asupra forturilor în direcțiunea estului. După ce am dat două mari ocoale m'am coborât pe pământul englez.

Trecerea la religia ortodoxă a regelui Ferdinand. Se vorbește în cercurile clericale, cumcă încoronarea regelui Ferdinand al Bulgariei întâmpină greutatea din cauza chestiunii ungerii regelui conform cu tradițiile vechi bisericii bulgare. Cercurile din jurul înalților prelați sunt de părere că încoronarea nu se va putea face decât în urma trecerii regelui la religia ortodoxă.

Măsuri contra colerei. Consulul rus din Cernăuți a comunicat guvernatorului Basarabiei, că autoritățile austriece au ordănit o carantină de 5 zile pentru toți supușii ruși, cari ar intra în Bucovina.

Contra vizitel țarului în Anglia. După știri din Londra, mai multe mii de lucrători au protestat, intrându-se la Trafalgar Square, contra vizitei țarului.

Lupta pentru lăstărea tralului în Bulgaria. Scurpirea tralului a început să precepe în cel mai mare grad toate cercurile din Bulgaria. Mai ales scumpetea cărții apasă foarte greu asupra populației muncitoare, care a ajuns să nu mai mănânce carne de vacă de cât la sărbători mari. Pentru a se înlătura acest rău se proiectează să se introducă în Bulgaria, cultura epurilor de casă, a căror carne este foarte fragedă și gustoasă. Epurile de casă este unul din animalele domestice, care se înmulțesc mai mult. Dintr'o păreche de epuri, se poate avea într'un an, până la 80 de epuri. Ei sunt foarte ușor de crescut de oarece se hrănesc cu rămășițele de legume și iarbă. În Stiria și alte provincii din Austria, unde băntuia acum câțva timp scumpetea cărții, s'a adus o

mare înlesnire populației sărace, introducându-se creșterea epurilor de casă. În Bulgaria se proiectează înființarea de măcelării speciale, unde să nu se debiteze de cât carne de epuri de casă.

Rectificare. În anunțul »Albinei« privitor la acțiunile de IV-a emisiune, apărut în Nr. 150 al foaiei noastre e a se ceti: »Terminul pentru prima optare... și nu »sortare«, cum din eroare s'a publicat.

Situațiunea agricolă. În raportul dela 15 Iulie crt. al ministrului de agricultură, se fac următoarele constatări, cu privire la situațiunea agricolă a țării.

În prima jumătate a lui Iulie a domnit timp nefavorabil, răcoros, cu vânt și mai mult ploios, prin ceea ce lucrările urgente, ce trebuiau făcute în câmp, în deosebi seceratul au fost prea mult împiedecate.

E adevărat, că ploile au fost binevenite cucuruzului, napilor, tutunului și altor plante, de asemeni au restaurat pășunile și livezile, dar au întârziat foarte mult seceratul și căratul cerealelor și au favorizat sporierea rapidă a buruienilor, cum și răspândirea ruginii și părlirii în unele regiuni. În întreaga țara se așteaptă cu nerăbdare timp mai favorabil; de fapt timpul s'a și ameliorat în zilele din urmă, așa că se speră acum a se putea face seceratul mult mai întârziat și a se începe treeratul. Astfel se va da ocazie pentru o evaluare mai temeinică a recoltei cerealelor din acest an.

Grâul secerat pe timp ploios conține multe grăunțe defectuoase, culoarea boabelor este palidă și ele sunt ușoare. Mulți agricultori temându-se că grâul se va coace prea tare l'au secerat pe timp ploios. În aceste regiuni se găsesc calități inferioare și mixte față de calitățile frumoase și grele ale acelor regiuni unde seceratul s'a amânat. Dintre toate cerealele grâul va da recolta cea mai slabă, obținându-se abia o recoltă mijlocie. Calitatea săcării și a orzului s'a deteriorat. Săcarea de toamnă va da recoltă satisfăcătoare. Ovășul promite recoltă bună în unele locuri foarte bune. Rapița a dat o recoltă submijlocie.

Cucuruzul. Ploile ultime au ameliorat și solurile cele mai târzii. Prospectivele sunt în general bune. Cartofii se desvoaltă frumos în urma ploilor și promit o recoltă bună. Păstăioasele s'au restaurat bine după ploii; totuși ele au acum trebuință de timp frumos. Cănepa și inul se desvoaltă până acum bine, dar au trebuință de timp cald. Hemeiul de asemeni are trebuință de timp frumos; el promite recoltă satisfăcătoare. Napii de zahăr și de nutreț sunt frumoși și puternici. Se speră recoltă bună. Plantele de nutreț dau în genere recoltă mijlocie. Livezile și pășunile promit recoltă bună. Viilor le-a cauzat ploile stricăciuni; peronospera mai ales s'a sporit mult. Ele au trebuință de timp frumos.

Credințe din popor.

Când auzi tunând, să iei o piatră, să dai cu ea de trei-ori în cap și să zici: atunci să mă doară capul, când a durea pe piatra asta, atunci și nici atunci.

Când părului muierile pe tort (jerebie) nu-i bine să vină om bătăuș în casă, că nu le poate albi.

Când cumperi cisme sau opinci nouă nu-i bine să le iei pe piciorul gol, că se rup prea iute.

Când fată vaca e bine să fierbă jinghiță cu lemne strânse de pe lângă apă curgătoare, că vine laptele ca apa.

Primăvara când se ivesc pentru întâia dată furnici, fetele mari umblă cu mâna pe ele, zicând că numai așa nu le vor asuda mâinile nici odată.

Când se ivesc șopârle întâi, fetele mari taie o bucăciță din coadă, o pun sub brâu și o poartă acolo câțva timp zicând: că cum se sbate șopârta, așa să se sbată feciorii cei cinstiți, ai gospodarilor celor buni, după ele.

Primăvara când tună întâi, fetele mari pun un ac într'un sac, apoi se culcă pe el o săptămână, de Marți până'n ceaialtă Marți ca să fie drăgostoase la feciori.

Când omori un paingân cu dosul mâinii, și să iartă un păcat.

Când arde ceanul, vara va fi bună, Când se tăvăleşte cănele, îi semu că vor veni oazepeți.

Când cântă cocoșul ziua, are să se strice vremea.

Când vezi întâia oară miei albi, ai să faci păduchi; iar de-i vedeai negri, ai să faci purici.

Dacă în timpul nunței se încălcește peteala, îi semu că tinerii ce se căsătoresc vor avea noroc, vor fi oameni gospodari.

Când chiuie cucuveaua pe casă, atunci va fi nuntă.

Când se vede o dungă roșie pe la mijlocul cerului, va fi război.

Când un copil mai mic de un an se uită în oglindă, apoi când va fi mare are să grăiască gângăit.

Când se va strica oglinda, va muri unul dintre etăpâni.

»I. Cr.«

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 27 Iulie. Ministrul Ionel Brătianu a remis baronului Aehrenthal ordinul »Marelui cordon Regele Carol«. Cu ocazia aceasta ministrul român a avut o conferință de o oră cu bărbatul de stat austro-ungar. Sâmbătă seara br Aehrenthal s'a dus la hotelul Bristol și a lăsat cartea de vizită pentru ministru președinte Brătianu.

Budapesta, 27 Iulie. Un violent incendiu a izbucnit ieri după amiază în fabrica de mașini Schlick. Focul a izbucnit în clădirea direcției, care a ars cu desăvârșire. Afară de aceasta au mai ars câteva magazine și alte clădiri. 20 de persoane au fost rănite.

Budapesta, 27 Iulie. Aici a fost ieri o căldură tropicală. Termometrul arată 45 de grade la umbră. O persoană a murit de insolăție. Alți 12 indivizi au fost transportați în nesimțire la spital.

București, 27 Iulie. În ultimele trei zile mai ales căldurile au ajuns aci de neuferit. Duminecă la ora opt dimineața au fost la umbră 25 grade de căldură, în aceeași zi la ora 2 d. a. 34 grade tot la umbră, iar seara la 8 căldura s'a coborât la 28 grade și a durat astfel până ieri dimineață la 8. Ieri la ora 2 d. a. termometrul a arătat la umbră 36 grade, iar cu o oră mai târziu s'a ridicat la 37 grade pentru ca la 9 seara să revie iarăși la 28 grade. — c.

Londra, 27 Iulie. Imediat după ce s'a răspândit știrea despre succesul lui Bleriot primarul capitalei a convocat consiliul municipal. S'a hotărât ca consiliul municipal să însoțească pe Bleriot în corpore până la vaporul, cu care va pleca spre Calais.

Paris, 27 Iulie. Bleriot a fost înștiințat la Dover că președintele Fallieres l'a numit membru al legiunii de onoare.

Madrid, 27 Iunie. Luptele incinse între trupele spaniole și marocane sunt foarte sângeroase. La Melilla au căzut peste 100 de spanioli morți, iar 380 cel puțin sunt răniți. Nu se poate face o idee de atacul îndrăzneț al marocanilor. Disprețul lor de moarte trece peste orice admirațiune. Mauritani au primit în timpul luptei 15,000 soldați ajutor. Spaniolii dispuneau de 20.000, dar în fața pericolului în care se găseau ar fi avut trebuință de 60.000 de soldați, pentru a-și apăra întinsa lor linie de luptă.

Londra, 27 Iulie. Eri a avut loc marele meeting convocat de partidul uvrier spre a protesta contra vizitei țarului. Deputatul Macdonald a spus între altele, că este o rușine ca regele Angliei să întindă mâna țarului. Cele mai multe aplauze le-a cules Bernhard Shaw, care a spus că țarul este un oaspe foarte neplăcut, prin faptul că persistă să-și facă vizita, cu toate că i s'a dat să înțeleagă că prezența lui în Anglia nu e bine văzută.

Barcelona, 27 Iulie. Greva generală a început în oraș și în provincia Barcelonei ca o manifestațiune în contra campaniei dela Melilla. S'a proclamat starea de asediu la Barcelona.

Alexandria, 27 Iulie. În cartierul numit Valea Sf. Bartolomeu pe când preotul Albasini Franciscan facea o

conferință cu proiecțiuni luminoase asupra expedițiunii italiene în China în localul societății etnologice salonul se prăbuși trăgând cu sine toată asistența în număr ca de 200. Până acuma s'au scos vre-o 300 de răniți de sub dărâmături. Numărul celor răniți este foarte mare.

Diverse.

Din ale cartofilor. Într'o statistică publicată de curând se poate vedea, că în casinourile și cluburile franceze, unde jocul de cărți e încuviințat de autorități, au circulat dela Noemvrie 1907 până la Octomvrie 1908, 400 milioane cor. Autorul italian, Vico Montegazza, dă cu ocazia aceasta câteva date interesante despre vestiți cartofori. Un cartofor de profesie — scrie el în revista »Nazione« care apare în Florența — juca cu număroși membrii ai înaltei aristocrații engleze, chiar cu prințul de Vales de odinioară, actualul Eduard al VII. Avea atâta încredere în joc — și juca cinstit — încât fără să aibă o para în buzunar comanda flori și juvaericele de mii de franci, pentru ca să le dăruiască amantelor sale. Juca și câștiga. În puterea etății a fost lovit de apoplexie și se zicea atunci că emoțiile dela masa de joc i-au scurtat viața. Mai curioasă a fost soarta unui cartofor dela clubul vânătorilor din Roma, unde se dădea drept prinț, deși nu era nici nobil. Din fiecare câștig punea la o parte o sumă, pentru ca să cumpere cadouri damelor dela club.

Într'una din zile fu isgonit, căci înșelase. Dispărură din Roma, și mult timp nu se auzi nimic de el. După câțiva ani se află că trăiește la o mică moșioară, unde se ocupa cu economia rurală și cu acte de binefacere. Intemeia școli și asiluri; la moartea sa întreaga avere a testat'o fundațiunilor pioase.

Bibliografie.

Aragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) *Lascar Vorscu, O tăbă a Moldovei din 1851 de Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este aci numai 2 cor. + 30 bani porto.)

2) *Poesii de Veronica Micu,* regretată noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) *Poesii complete de Carol Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaturii noastre și poeziile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

7) *»Vrei să te tubescă bărbatu?«* Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor. s'a redus la 20 b. (+ 5 b. porto.)

4) *Instrucțiunea gimnasticeii* în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de instituturi din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto). De lipsă e mai cu semă pentru învățători.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Ram.

Redactor respons.: Victor Branisco.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultanți

on celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Wällischhof,

sanatoriul aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzendorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Nr. 461/1909.
a. f. c. sc. d.

Publicare de concurs.

La gimnaziul superior fundațional din Naszód sunt de a se implea cu **1 Septembrie 1909** pe cale de alegere patru catedre ordinari și anume:

- 1) Catedra de geografie și științele naturale.
- 2) Catedra de limba latină, istorie și limba română.
- 3) Catedra de limba maghiară și germană.
- 4) Catedra de limba latină, istorie și filosofie eventual limba latină și germană.

La aceste catedre pot suplica concurenții calificați din specialitățile amintite pentru școalele medie cu limba de învățământ maghiară și română.

Dotățiunea acestor catedre e următoarea:

- 1) dacă se imple cu profesor suplent 1600 cor. pe an;
- 2) dacă însă se imple cu profesor ordinar;

a) plata fundamentală 2200 cor. pe an;

b) eventual întregire de plată la 2600 cor. din visteria statului în sensul Normativului Nr. 95333/1906;

c) promovare în clasă mai înaltă de plată în înțelesul dispozițiilor din Normativul amintit mai sus;

d) cel mult în cinci rânduri aduse cincenale a 200 cor.;

e) quartir liber;

f) profesorii ordinari, cari se vor alege sunt membrii îndreptățiți și obligați la fondul de penziune a profesorilor, cari nu sunt de stat.

Acestea catedre sunt de a se ocupa la începutul anului școlar 1909-1910.

Concurenții să-și trimită cererile ajustate cu documente, cari să justifice religiunea lor, etatea, studiile absolvate, calificațiunea profesorală eventual serviciul lor de până aici și referințele de deobligământ militar și adresate la subscrișa „Comisiune administratoare“ până în **15 August 1909** pe calea direcțiunei gimnaziului fundațional din Naszód și aceasta cu atât mai vartos pentru ca cererile intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Din ședința comisiunei administratoare de fondurile centrale școlastice și de știpeudie din districtul Năsăudului ținută în

Naszód, la 13 Iulie 1909.

Prezident: **Dr. D. Ciuta** m. p.,
Secretar: **Dr. Nestor Simon** m. p.,
(661,3-3)

Nr. 461/909.
a. f. c. sc. d.

Publicare de concurs.

La gimnaziul superior fundațional din Naszód e de a se imple pe cale de alegere catedra de profesor catechet cu începutul din **1 Septembrie 1909**

La această catedră pot suplica concurenții și sfințiți de preot, cari posed calificațiune regulamantară pentru învățarea religiunei gr. cat. și știu și ung rește

Dotățiunea acestei catedre e următoarea:

- 1) Dacă se imple cu profesor catechet substitut 1600 cor. pe an;
- 2) dacă însă se imple cu profesor catechet ordinar;

a) plata fundamentală e 1800 coroane pe an;

b) aduse decenale de două-ori (10% din plata fundamentală);

c) quartir liber;

d) drept de penziune la fondul de penziune al profesorilor cari nu

sunt de stat pe baza articolului de lege XXVII din 1894.

Această catedră e de a se ocupa la începutul anului școlar 1909/10.

Concurenții să-și trimită cererile ajustate cu documente, cari să justifice religiunea lor, etatea, studiile absolvate, calificațiunea de profesor catechet și sfințirea lor de preot, eventual serviciul lor de până acum și referințele de deobligământ militar și adresate la subscrișa „Comisiune administratoare“ până în **15 August 1909** pe calea direcțiunei gimnaziului fundațional din Naszód și aceasta cu atât mai vartos pentru-că cererile intrate mai târziu nu să vor lua în considerare.

Din ședința comisiunei administratoare de fondurile centrale școlastice și de știpeudii din districtul Năsăudului ținută în

Naszód, la 14 Iulie 1909.

Prezident: **Dr. D. Ciuta** m. p.
Secretar: **Dr. Nestor Simon** m. p.
(663,3-3)

Nr. 113-1909.

Publicațiune.

Lucrările de canalizare, necesare la Cimetierul Bisericei Sf. Nicolae și la casele Nr. 1, 2 și 3 din Piața Prunului și Nr. 49, 51 și 53 din Strada Prundului — să dau în întreprindere pe cale de licitație publică verbală și cu oferte scrise, care se va ținea **Duminică în 15 Iulie st. v.** (1 August st. n.) a. c. la oarele 10 a. m. în sala de ședințe a Comitetului parochial dela Bis. Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu.

Planurile și devizele se pot consulta la d-l Epitrop **ANDREI LUPAN sen.**, strada Căcova de sus Nr. 4. Brașov, în 10 Iulie 1909.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. răs. dela Sf. Nicolae în Brassó (Brașov).
(663,3-3)

Nr. 220/1909. of. par.

Publicațiune.

Comuna bisericască Galați, protopresbiteratul Făgărașului, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende **zidirea Școalei române elementară gr. or.**

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ținea **Duminică în 1 August st. n a c.** la 2 oare p. m. în localul școalei confesionale vechi din Galați.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Venerabilul Conzistoriu arhidiezan sub Nr. 6842 Epitr. dte 29 Iulie 1906, precum și condițiunile mai amănunțite se pot vedea până la ziua de licitațiune în cancelaria oficiului parochial gr. or. din Galați.

Prețul strigărei este **13461 cor. 67 filari.** Licitanții au a depune valdiu de 10% dela prețul strigărei în bani gata, sau în hârtii de valoare iar ofertele închise au a se înainta la oficiul parochial până la 12 oare în ziua licitațiunei.

Comitetul parochial are voe a alege dintre licitanți pe cele va prezenta mai mare siguranță și garanție, adecă dintre cei dintâi trei pe unul minus oferent.

Galați, 18 Iulie n. 1909

In numele comitetului parochial:
Nicolau Aron, Traian Păcală,
paroh-presed. notar.
Nr. 862/909.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Făgăraș, în 20 Iulie 1909.

Nicolae Bonca,
protop.
(665,2-2)

Se caută

o bucătăreasă româncă pentru o familie distinsă din Moldova (România). Poate fi angajată lunar sau anual. Salar 30-35 lei lunar, pe lângă quartir și cost. Postul este a se ocupa imediat A se adresa la Administrația „Gazetei“.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și aplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colonă în 5 figuri. Descrișă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață“) de **Tunaru din Dumbrău, Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie înă și tipar elegant, cu adusul unei côle de note (musica „Romanei“ cu esplicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Iunie n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 50
Renta de corone ung. 4%	92 80
Impr. câil. ter. ung. în aur 3 1/2%	82 40
Impr. câil. fer. ung. în argiut 4%	92 70
Bonuri rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	199 25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	143.—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 —
Renta de argint austr. 4 1/10	95 95
Renta de aur austr. 4%	117 50
Renta de corone austr. 4%	95 90
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.60
Losuri din 1860	161.75
Acțiil de-ale Băncei ung. de credit	752 —
Acțiil de-ale Băncei austr. de credit	641 70
Acțiil de-ale Băncei austro-ung.	1770.—
Napoleondori.	19.05

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1909 și până în 1 Oct. st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 6 20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2 14 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7 40 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10 26 m. séra.
- V. Tr. accel. p. Arad la órele 6 00 min. dim.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persóne la óra 3 16 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 12 05 m. p. m.
- III. Trenul accel. la óra 2 19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 6 40 séra.* (* care circulă numai la Predeal).
- V. Tren accel. la órele 4 59 min. dim.* (* până la 15 Noemvrie)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorhelu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5 15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8 58 min. a. m.*
- III. Trenul de pers. la óra 3 05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7 00 m. séra.* (* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 8 40 min a. m.
- II. Trenul mixt la óra 4 16 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 9 46 séra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș:

- I. Tren de pers. la óra 4 37 min. dim.
- II. Tren la óra 7 57 minute dimineața.*
- III. Tren la óra 10 9 minute p. m. (are legătură până la Nagyszeben sos. 8 59 seara).
- IV. Tren la óra 3 27 minute p. m.*
- V. Tren la óra 5 17 minute p. m. (* până la Feketehalom.)

Mărci imperiale germane	117.30
London vista	239 70
Paris vista.	95 17 1/2
Neto italiene.	94.90

Cursul preței B r a o v ș

Din 27 Iulie n. 1909

Bancnote rom. Cump. 18.96	Vënd. 19.04
Argint român	18 80 " 19.—
Lire turcesci	21 40 " 21.50
Seris. fonc. Albine 5%	100.— " 101.—
Ruble Rusesci	2 51 " 2 53
Gapoleondori.	19.— " 19.12
Naibeni	11.20 " 11.40
Mărci germane	11.17 " 117.50

Pilule purgative zaharisite

ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se prefera preparatelor similare în toată pr. vi. țea. Aceste pilule nu conțin substanțe stricacioase. Se folosesc cu cel mai mare efect la boale de pân-tece sunt ușor purgative, curată sângele. Foarte folositoare și nevătămatoare la

Constipații,

care este cauza multor boale. Zaharisite le iau bucuros și copii.

0 cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 8 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 3 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. 45 bani se expediază 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui Philipp Neustein. Verificabile numai când cutia este provăzută cu instrucțiie și cu marca protocoată de seut, cu tipar roșu și negru Sf. Leopold și subscrierea „Philipp Neustein, farmacie“. Invățătoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnate cu firma noastră

Farmacia **Philipp Neustein** la „Sf. Leopold“, WIEN I Plankengasse 6. Se capătă în toate farmaciile.

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrișor administratiunii. în cazul publicării unui anunțiu mai mult se odată se face scădemēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans-“

„Gazeta Transilvanei“ cu numărul a 10 fiieri se vinde la zarafal Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.